

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/136/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7121204263
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Frederika Zozuláková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7121204263.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Frederiky Zozuláковой a členov senátu JUDr. Jozefa Maruščáka a JUDr. Agnesy Hricovej v právnej veci navrhovateľky A. F. nar. X.X.XXXX bývajúcej na X R. W. P., P., D. XXXXFE, Spojené Kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska právne zastúpenej HODOR advokátska kancelária, s.r.o. so sídlom na Vrátnej ul. č. 40 v Košiciach proti povinnému W. F. nar. XX.X.XXXX bývajúcemu na N. ul. č. XX v K. V. právne zastúpenému Mgr. Františkom Chocholom advokátom so sídlom AK na Kalinčiakovej ul. č. 10 vo Vranove nad Topľou v konaní o návrat maloletého S. F. nar. X.X.XXXX zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trebišov do krajiny obvyklého pobytu o odvolaní povinného proti uzneseniu Okresného súdu Košice I z 27.7.2021 č.k. 11P/55/2021-110 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením nariadil návrat mal. S. do miesta jeho obvyklého pobytu, a to do Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, zaviazal povinného zabezpečiť navrátenie mal. dieťaťa do 15 dní od právoplatnosti uznesenia a v prípade, že otec v súlade s predchádzajúcim výrokom nevráti maloletého do Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, zaviazal ho odovzdať maloletého oprávnenej po uplynutí tejto lehoty. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

2. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie povinný s návrhom, aby ho odvolací súd zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alternatívne, aby ho zmenil tak, že návrh v celom rozsahu zamietne. Uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 e), f) a h) zák. č. Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a podľa ust. § 62 zák. č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). Má za to, že súd prvej inštancie sa pri posudzovaní prípadu dostatočne nezaoberal aplikáciou čl. 13 písm. b/ Haagskeho dohovoru a v navrhovanom smere nevykonával dokazovanie, ktoré by bolo spôsobilé preukázať dôvodnosť uplatnenia uvedeného ustanovenia na posudzovaný prípad. Rozhodnutie je vydané predčasne, na základe nesprávnych skutkových zistení, pretože súd si pre ne nezabezpečil dostatočný podklad. V tejto súvislosti namietal, že súd prvej inštancie nevypočul maloletého a nenariadil znalecké dokazovanie, aj keď sa ku jeho návrhom pripojil kolíznym opatrovník. Napriek tomu, že odporúčania kolízneho opatrovníka nie sú pre súd záväzné, je povinnosťou súdu sa s nimi riadne vysporiadať a pokiaľ súd rozhodne v rozpore s takýmito odporúčaniami, musí svoje rozhodnutie náležite odôvodniť. V konaní bolo jednoznačne preukázané, že maloletému S. pobytom na Slovensku v súčasnosti nehrozí žiadna ujma. Vyjadril názor, že „atribút rýchlosti konania“ nemôže utláčať do ústania ďalšie podstatné okolnosti, a síce záujmy a potreby mal. dieťaťa, ktoré dohovor kladie do popredia, pretože necitlivým navrátením do krajiny obvyklého pobytu by maloletému hrozila ujma, ktorú má na mysli ustanovenie čl. 13 písm. b/ Haagskeho dohovoru. Pokiaľ ide o potrebu výsluchu maloletého uviedol, že maloletý síce nemusí chápať celému zmyslu konania, ale musí byť schopný vyjadriť svoj názor, čo 5 ročné dieťa schopné je. Dokáže uviesť, či v škôlke rozumie

rovesníkom, či ovláda jazyk, a či tam má kamarátov, a či tam chce žiť. Poznamenal, že dokazovaním nebolo preukázané, že oprávnená má zabezpečené vhodné podmienky pre život maloletého, na čo poukazoval aj kolízny opatrovník, keď navrhol prešetriť pomery na jej strane. Má za to, že nie je v záujme maloletého nestálosť prostredia matky, zakaždým sa sťahovať ku jej novému partnerovi a zvykať si na nového otčima. Navyše, oprávnenej laxný prístup k jazykovým problémom maloletého vyplynul priamo z jej výpovede na pojednávaní, keď sa na otázky kolízneho opatrovníka vyjadřila, že ona síce vie dobre po anglicky, ale so synom tak nerozpráva, iba po poľsky, aby rozumel jej rodičom. Oprávnenej je úplne jedno, že maloletý má rečovú bariéru, kvôli ktorej nevie fungovať v rámci sociálnych interakcií a neovláda jazyk krajiny, kde vyrastá a kde chodí do predškolského zariadenia. O jej nevhodnom prístupe svedčí aj fakt, že ich nechala samých dokonca aj počas vianočných sviatkov, odišla preč a poslala mu fotku so svojím novým priateľom s komentárom „hahaha“. Dodal, že odkedy je s maloletým na Slovensku, maloletý je šťastnejší a spokojnejší. Predtým často plakal keď mal ísť do škôlky alebo keď sa odtiaľ vracal. Je vo veku kedy je potrebné nadväzovať prvé kamarátstva, potrebuje si obľúbiť aj iných ľudí ako rodičov, naučiť sa rešpektovať autority v rámci vzdelávacieho systému a spolupracovať s rovesníkmi, čo však pri rečovej bariére nie je možné. Návrat by pre neho znamenal ujmu, ktorá by sa na ňom negatívne podpísala.

3. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu povinného navrhol rozhodnúť v zmysle dostupných materiálov s poukazom na jeho predchádzajúce ústne a písomné podania.

4. Oprávnená vo vyjadrení k odvolaniu povinného navrhla potvrdiť napadnuté uznesenie ako vecne správne. Poukázala na to, že povinný nesprávne interpretuje čl. 13 písm. b/ Haagskeho Dohovoru, pretože ten hovorí o nebezpečenstve fyzickej a duševnej ujmy a inej neznesiteľnej situácie mal. dieťaťa pri návrate do krajiny obvyklého pobytu a nie v krajine, kde sa v súčasnosti nachádza. Súd prvej inštancie v bodoch 24, 25 a 26 vyčerpávajúcim spôsobom uviedol ako sa má nebezpečenstvo hrozby posudzovať a ako bolo posudzované v ním citovaných prípadoch. V konaní na súde prvej inštancie, ani v odvolaní povinný neuviedol žiadnu okolnosť, ktorá by čo i len naznačovala, že by maloletému S. hrozila vydaním do Veľkej Británie ujma, alebo iná neznesiteľná situácia. Z vyjadrenia povinného ohľadom dôvodov jeho odchodu z Veľkej Británie je podľa nej zrejmé, že dôvodom jeho odchodu nebola žiadna okolnosť súvisiaca s maloletým S.. Vyjadřila názor, že povinný si toto konanie zamieňa s konaním o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, ktoré môže stále iniciovať v krajine obvyklého pobytu maloletého. Dôvody, pre ktoré by mal maloletý ostať na Slovensku, sú iba subjektívnymi názormi povinného. V konaní bolo prezentované vyjadrenie kolízneho opatrovníka, z ktorého tiež nevyplýva, že by návratom maloletého do krajiny jeho obvyklého pobytu hrozila maloletému akákoľvek ujma alebo iná neznesiteľná situácia. Pokiaľ ide o potrebu výsluchu maloletého, uviedla, že kolízny opatrovník sa počas konania 2 krát pokúšal vykonať pohovor s maloletým, ale neúspešne. S ohľadom na jeho vek sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie.

5. Povinný sa v odvolacej replike nestotožnil s vyjadrením oprávnenej. Domnieva sa, že ak by súd starostlivo zvažil okolnosti jednotlivo a v ich súhrne, dospel by k záveru, že skutočne existuje vážne nebezpečenstvo, že návrat do krajiny obvyklého pobytu by maloletého vystavil fyzickej a duševnej ujme alebo ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie. Súdu prvej inštancie dostatočne vysvetlil, v čom vidí vysoké riziko duševnej ujmy maloletého a má za to, že jeho interpretácia čl. 13 písm. b/ Haagskeho dohovoru je zrejmalá a jasná. Pokiaľ by súd vykonal ním navrhované dokazovanie, zistil by, že sa nejedná o jeho subjektívne názory. Zo samotnej výpovede oprávnenej ani náznakom nevyplývajú žiadne skutočnosti, aby jej maloletý chýbal a aby jeho neprítomnosť ťažko pociťovala. Oprávnená si je totiž vedomá, že maloletý sa nechce vrátiť. Má za to, že aj pri mladšom dieťati pri vhodne formulovaných otázkach sa vie zistiť, čo si úprimne praje a odborník by vedel vyhodnotiť, čo je pre neho dobré a či mu duševná ujma reálne hrozí.

6. Ďalšie vyjadrenia neboli podané.

7. Konania o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní sa prejednávajú a rozhodujú podľa Zákona č. 161/2015 Z.z. (CMP).

8. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 387 ods. 1, 2 a 3 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

10. Podľa článku 1 ods. 2 Ústavy SR, Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

11. Podľa článku 1 písm. a) Dohovoru o občiansko-právnych aspektoch medzinárodných únosov detí publikovaného v oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky pod č. 119/2001 Z.z. prijatého Haagskou konferenciou medzinárodného práva súkromného 25.10.1980, ktorý pre Slovenskú republiku vstúpil v platnosť 1.2.2001 (ďalej len „Haagsky dohovor“), predmetom tohto Dohovoru je zabezpečiť okamžitý návrat detí neoprávnene premiestnených alebo zadržovaných v niektorom zmluvnom štáte.

12. Podľa článku 3 Haagskeho dohovoru, premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za neoprávnené, ak a) je porušením opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, a b) v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne, alebo samostatne, alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu či zadržaniu. Opatrovnícke právo uvedené v písmene a) možno nadobudnúť najmä priamo zo zákona alebo na základe rozhodnutia súdu alebo správneho orgánu, alebo na základe dohody platnej podľa právneho poriadku tohto štátu.

13. Podľa článku 5 písm. a) Haagskeho dohovoru, opatrovnícke právo zahŕňa práva týkajúce sa starostlivosti o osobu dieťaťa a najmä právo určiť miesto jeho pobytu.

14. Podľa článku 12 Haagskeho dohovoru, ak bolo dieťa neoprávnene premiestnené alebo zadržané podľa článku 3 a v deň začatia konania pred justičným alebo správnym orgánom zmluvného štátu, v ktorom sa dieťa nachádza, neuplynula odo dňa neoprávneného premiestnenia alebo zadržania lehota jedného roka, nariadi príslušný orgán okamžite návrat dieťaťa. Justičný alebo správny orgán nariadi návrat dieťaťa, aj keď sa konanie začalo po uplynutí lehoty jedného roka uvedenej v predchádzajúcom odseku, okrem prípadu, že sa preukáže, že dieťa sa už zžilo s novým prostredím. Ak justičný alebo správny orgán dožiadaného štátu má dôvod domnievať sa, že dieťa bolo premiestnené na územie iného štátu, môže zastaviť konanie alebo zamietnuť žiadosť o návrat dieťaťa.

15. Podľa článku 13 Haagskeho dohovoru, bez ohľadu na ustanovenie predchádzajúceho článku justičný alebo správny orgán dožiadaného štátu nemusí nariadiť návrat dieťaťa, ak osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá nesúhlasí s jeho vrátením, preukáže, že a) osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá mala dieťa v osobnej starostlivosti, v čase premiestnenia alebo zadržania opatrovnícke právo skutočne nevykonávala alebo, že súhlasila, či následne sa zmierila s premiestnením alebo zadržaním, alebo b) existuje vážne nebezpečenstvo, že návrat by dieťa vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie. Justičný alebo správny orgán môže odmietnuť nariadiť návrat dieťaťa aj vtedy, ak zistí, že dieťa nesúhlasí s návratom, a ak dosiahlo vek a stupeň vyspelosti, v ktorom je vhodné zohľadniť jeho názory. Pri hodnotení okolností uvedených v tomto článku justičné a správne orgány vezmú do úvahy informácie o sociálnom prostredí dieťaťa, ktoré poskytol ústredný orgán alebo iný príslušný orgán štátu obvyklého pobytu dieťaťa.

16. Podľa článku 14 Haagskeho dohovoru, pri hodnotení, či došlo k neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu podľa článku 3, môžu justičné alebo správne orgány dožiadaného štátu bezprostredne prihliadnuť na právny poriadok štátu obvyklého pobytu dieťaťa, ako aj na súdne alebo správne rozhodnutia bez ohľadu na to, či boli v štáte obvyklého pobytu formálne uznané alebo nie, aj bez osobitného konania, ktorého účelom je dôkaz cudzieho práva alebo uznanie cudzieho rozhodnutia, ktoré by sa inak muselo uplatniť.

17. Podľa článku 19 Haagskeho dohovoru, rozhodnutie podľa tohto dohovoru o návrate dieťaťa nemožno považovať za rozhodnutie o určení opatrovnickeho práva.

18. Podľa článku 20 Haagskeho dohovoru, návrat dieťaťa podľa článku 12 možno odmietnuť, ak by to nepripúšťali základné princípy ochrany ľudských práv a základných slobôd dožadného štátu.

19. Podľa ust. § 123 ods. 1 a 2 CMP, v konaní o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní podľa osobitného predpisu alebo medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, súd rozhoduje, či premiestnenie alebo zadržanie maloletého bolo neoprávnené a či je daný niektorý z dôvodov na nenariadenie návratu maloletého.

20. Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, aj s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 65 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario v rozsahu danom v § 66 CMP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie riadne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Civilného mimosporového poriadku, ako aj príslušného medzinárodného dohovoru, v súlade s § 191 CSP vyhodnotil dôkazy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci, v dôsledku čoho je odôvodnenie napadnutého rozhodnutia presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil. Konajúci súd sa vysporiadal s námietkami povinného otca uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jeho obranu už v priebehu konania na súde prvej inštancie a povinný ani v priebehu odvolacieho konania neuviedol také relevantné skutočnosti, ktoré by mali mať za následok iné rozhodnutie o návrhu na nariadenie návratu mal. S. do krajiny jeho obvyklého pobytu v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd dodáva nasledovné.

21. V prvom rade je potrebné uviesť, že súd prvej inštancie správne aplikoval na predmet konania, ktorým je rozhodovanie o návrate maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu, Haagsky dohovor. Súd prvej inštancie v tomto konaní v zmysle čl. 3 Haagskeho dohovoru správne zameril svoje dokazovanie na zistenie miesta obvyklého pobytu maloletého a existenciu opatrovnickeho práva, pričom so záverom, ku ktorému dospel, sa plne stotožňuje aj odvolací súd. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne ustálil, že obvyklý pobyt mal. S. pred jeho premiestnením bol v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, čo medzi účastníkmi konania ani nebolo sporné. V prejednávanej veci súd prvej inštancie správne vyhodnotil aj nadobudnutie a výkon opatrovnickeho práva obidvoma rodičmi, v rámci ktorého vystaňovanie maloletého do inej krajiny treba považovať za podstatnú vec súvisiacu s výkonom opatrovnických práv čo znamená, že súhlas na vystaňovanie mal. dieťaťa na územie iného štátu musia dať obaja rodičia. Odvolací súd konštatuje, že povinný takýto súhlas zo strany oprávnenej matky nepredložil, a pokiaľ povinný súhlas od matky nemal, treba súhlasiť so záverom súdu prvej inštancie, že jeho odchodom s maloletým v apríli 2021 došlo k neoprávnenému premiestneniu maloletého zo Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska na územie Slovenskej republiky. Medzi účastníkmi konania tiež nebola sporná skutočnosť, že oprávnená matka podala návrh na návrat maloletého do krajiny jeho obvyklého pobytu v lehote do jedného roka po neoprávnenom premiestnení v zmysle článku 12 Haagskeho dohovoru, a preto podľa názoru odvolacieho súdu nebolo potrebné v tomto smere vykonať osobitné dokazovanie.

22. Po ustálení obvyklého pobytu mal. S. a konštatovaní, že v apríli 2021 došlo k jeho neoprávnenému premiestneniu na územie Slovenskej republiky, správne súd prvej inštancie v konaní zisťoval možnosť aplikácie článku 13 písm. b) Haagskeho dohovoru, keďže obrana povinného v konaní smerovala k preukázaniu, že maloletý by návratom do krajiny jeho obvyklého pobytu bol vystavený nebezpečenstvu fyzickej i psychickej ujmy. V tomto smere odvolací súd poukazuje na správnosť záverov súdu prvej inštancie o tom, že dôkazné bremeno na preukázanie existencie vážneho nebezpečenstva v prípade návratu, nesie osoba únoscu (v danom prípade otec maloletého). Uplatnenie výnimky podľa čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru je v prvom rade potrebné interpretovať reštriktívne, pričom ju je možné aplikovať v dvoch prípadoch, konkrétne vtedy, keď by bolo dieťa návratom do krajiny obvyklého pobytu objektívne vystavené nebezpečenstvu a druhý prípad sa viaže k osobe požadujúcej návrat, ktorej správanie by mohlo vystaviť dieťa nebezpečenstvu ujmy. Pokiaľ ide o „inak neznesiteľnú ujmu“ možno uzavrieť, že ide o situácie, kedy dieťaťu nehrozí vážne nebezpečenstvo, ale návrat sa javí ako nevhodný (napr. ak by išlo o návrat pro forma, teda dieťa by bolo navrátené, hoci počas konania o návrat je zjavné, že bude zverené do osobnej starostlivosti únoscu a bude mu umožnené vrátiť sa s dieťaťom späť). Po preskúmaní obsahu

spisového materiálu odvolací súd jednoznačne konštatuje, že povinný v konaní nepreukázal, že návrat do krajiny obvyklého pobytu by maloletého vystavil fyzickej alebo duševnej ujme, alebo by ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie. Odvolací súd je tiež toho názoru, že povinným tvrdená jazyková bariéra maloletého a jeho údajná neschopnosť z toho dôvodu vytvárať zdravé a prospešné sociálne väzby nedosahuje intenzitu vážneho nebezpečenstva podľa čl. 13 písm. b/ Haagskeho dohovoru a preto z uvedeného dôvodu nie je možné návrat maloletého do Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska nenariadiť.

23. Za nedôvodnú považuje odvolací súd námietku povinného o nesprávnom procesnom postupe súdu prvej inštancie, keď nepripustil ním navrhovaný výsluch maloletého, ktorým by sa mohlo preukázať, že existuje vážne nebezpečenstvo, že by ho návrat vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie. V tejto súvislosti poznamenáva, že z ustanovenia § 123 ods. 2 CMP vyplýva, že v návratových konaniach je obmedzená zásada oficiality a vyšetrovacieho princípu pri zisťovaní skutočného stavu veci, čo je odôvodnené potrebou uskutočniť konanie v čo najkratšom čase v záujme maloletého dieťaťa. V návratovom konaní teda súd môže pristúpiť k zamietnutiu návrhov účastníkov konania na doplnenie dokazovania, v prípade keď vyhodnotí že tieto dôkazy nie sú v zmysle § 123 ods. 2 CMP pre vec potrebné na zistenie skutočností podľa § 123 ods. 1 CMP. Súd prvej inštancie postupoval správne, keď nepristúpil k výsluchu maloletého, pričom svoj postup v konaní aj správne odôvodnil (bod 35 odôvodnenia). Kolízny opatrovník sa dva krát neúspešne pokúšal zistiť názor maloletého tak, ako je to zrejme z jeho správy z 24.6.2021 na č.l. 76 spisu. Maloletý sa v prvom prípade radšej chcel ísť bicyklovať s kamarátmi a odmietal akúkoľvek komunikáciu a v druhom prípade len vedel popísať s kým býva, že mu matka telefonuje, akých má kamarátov, a že u otca má psa. Na ďalšie otázky odmietal odpovedať. Celý čas si kreslil, chodil po kancelárii a pýtal sa otca, kedy už pôjdu. Maloletý odmietal zostať v kancelárii bez otca. Rozprával slovenským a poľským jazykom. Veľa vecí mu nebolo rozumieť, preto ich tlmočil otec. Za takejto situácie ani odvolací súd nepovažoval za potrebné znovu vypočúvať maloletého ohľadom toho, či v škôlke rozumie rovesníkom, či ovláda jazyk, či tam má kamarátov, a či tam chce žiť. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom povinného otca, že pokiaľ by boli maloletému kladené vhodné otázky na pojednávaní alebo znalcom, zistil by, že mu jeho návratom do krajiny obvyklého pobytu hrozí ujma, pretože už kolízny opatrovník kládol maloletému vhodné otázky a takéto podozrenia vôbec nezistil. Oprávnená matka v tejto súvislosti uvádzala, že škôlka, ktorú maloletý navštevoval v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska nesignalizovala žiadne problémy maloletého súvisiace s jeho adaptáciou. Zároveň by v podmienkach na Slovensku nebolo možné ani výsluchom maloletého pred súdom či znalcom spoľahlivo zistiť, či zvládal, resp. ako bude zvládať anglický jazyk v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, a či mu táto neznalosť spôsobuje ujmu, pretože jednak na to maloletý nie je dostatočne rozumovo vyspelý, jeho rečová bariéra je citeľná aj na Slovensku a nevieme tu vytvoriť identické podmienky aké mal, resp. bude mať v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska a v týchto maloletého objektívne pozorovať. Odvolací súd je toho presvedčenia, že ak rečová bariéra maloletého, o ktorú povinný otec prevažne opiera svoje závery o podozrení z ujmy maloletého v prípade jeho návratu do krajiny obvyklého pobytu, nespôsobuje maloletému ujmu na Slovensku, nemôže mu ju vážne spôsobovať ani v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska. V priebehu konania nebolo zistené, že by bol maloletý neprispôsobivý, problematický, ani že by so zreteľom na svoj intelekt potreboval osobitnú starostlivosť v slovenskom jazyku, ktorú mu vedia zabezpečiť len na Slovensku. Povinný otec svoje obavy nijako nepreukázal a tieto navyše neboli ani dôvodom, pre ktoré vycestoval s maloletým na Slovensko. Zo skutočného stavu zisteného v priebehu konania (povinný prišiel v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska o prácu, skončila mu platnosť pasu) sa skôr javí, že dôvodom túžby povinného otca ostať s maloletým na Slovensku sú skôr jeho subjektívne preferencie a pohodlie ako záujmy a pohodlie maloletého. Maloletý je na Slovensku od apríla 2021, býva s otcom, ktorý nepracuje, u starých rodičov a od septembra 2021 navštevuje predškolské zariadenie. Rozpráva slovenským a poľským jazykom. Kolízny opatrovník mu ešte veľa vecí nerozumel, preto ich tlmočil povinný otec. Podľa názoru odvolacieho súdu sa za tento čas 7 mesiacov maloletý zatiaľ nestihol integrovať do nového prostredia na Slovensku do takej miery, aby bolo možné vysloviť, že jeho návrat do krajiny obvyklého pobytu by pre neho predstavoval vážnu ujmu. Pre porovnanie, v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska maloletý žil 5 rokov od svojho narodenia, mal tam ošetrojúcu lekárku, okrem rodičov tam s nimi bola sestra oprávnenej matky a bratranec, chodil tam do škôlky dlhšie ako na Slovensku. Počas tohto obdobia sa o neho starali obaja rodičia, oprávnená matka prevažne doobeda keď bol povinný v práci a povinný poobede keď šla do práce oprávnená. Miera integrovania maloletého do prostredia a vzťahov sa preto stále javí omnoho väčšia v krajine obvyklého pobytu než na Slovensku. Nebolo tiež preukázané, že by bol otec

pre maloletého primárnou citovou osobou, na ktorú by bol naviazaný tak, že ak by došlo k ich odlúčeniu, prežíval by zásadný zásah do svojho psychického stavu. Odvolací súd dodáva, že v konaní o návrat maloletého do krajiny obvyklého pobytu súd neskúma podrobne to, ktorá krajina, jazyk, prostredie a ktorý rodič je vhodnejší pre výchovu maloletého, ale to, či maloletý bol unesený, a či v prípade návratu do krajiny obvyklého pobytu existuje vážne nebezpečenstvo, že by ho návrat vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie. Ak povinný otec v tejto súvislosti tiež spochybňuje schopnosti a možnosti oprávnenej matky riadne sa o maloletého postarať po jeho návrate, odvolací súd dodáva, že nariadenie návratu maloletého do miesta jeho obvyklého pobytu neznamená, že otec musí hneď odovzdať maloletého oprávnenej matke. Otcovi nebránia závažné prekážky, aby vycestoval do Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, kde predtým dlhodobo žil a pracoval spoločne s maloletým, byť mu oporou pri návrate, na príslušnom súde iniciovať konanie o zverenie maloletého do svojej osobnej starostlivosti a svoju argumentáciu ohľadom najlepších záujmov maloletého a oprávnenej matky cieľiť práve tam. Oprávnená matka má v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska prácu, pracovný čas si vie prispôbiť potrebám maloletého, má prenajatý byt a v jej starostlivosti doposiaľ neboli signalizované žiadne oficiálne nedostatky. V tomto štádiu konania zatiaľ okrem tvrdení povinného neboli preukázané žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by nasvedčovali záveru, že by správanie sa oprávnenej mohlo vystaviť maloleté dieťa po návrate nebezpečenstvu ujmy. Pokiaľ ide o „inak neznesiteľnú ujmu“ možno uzavrieť, že v danej veci sa návrat maloletého do krajiny jeho obvyklého pobytu zatiaľ nejaví ako nevhodný, nepôjde teda o návrat pro forma, pretože z konania o návrat nie je možné vzhľadom na skutočnosti uvádzané oprávnenou spoľahlivo vyvodiť záver, že maloletý bude zverený do osobnej starostlivosti povinného únoscu a bude mu umožnené vrátiť sa späť na Slovensko.

24. Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietkou povinného o tom, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je v rozpore s najlepším záujmom maloletého a zdôrazňuje, že spôsob aplikácie princípu najlepšieho záujmu dieťaťa v prípade jeho neoprávneného premiestnenia alebo zadržania by sa mal odlišovať od jeho uplatňovania v konaniach o opatrovníckych právach. Najlepším záujmom takéhoto dieťaťa je nebyť unesený, s čím súvisí povinnosť zmluvného štátu Haagskeho dohovoru zabezpečiť okamžitý návrat dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu. Z uvedeného dôvodu odvolací súd dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie plne korešponduje s najlepším záujmom maloletého, ktorým (záujmom) je ochrániť maloletého na medzinárodnej úrovni pred škodlivými účinkami jeho neoprávneného premiestnenia a zabezpečiť mu bezpečný návrat do krajiny jeho obvyklého pobytu. Odvolací súd dodáva, že v danej veci nebolo podstatné, že maloletému na Slovensku nehrozí žiadna ujma, relevantné bolo posúdenie, či táto ujma hrozí maloletému v prípade návratu do krajiny jeho obvyklého pobytu, čo sa preukázať nepodarilo.

25. Z týchto dôvodov odvolací súd potvrdil napadnuté rozhodnutie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP a podľa § 387 ods. 2 CSP sa v odôvodnení obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody.

26. Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 zák.č. 160/2015 Z.z.)

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).